

Titel proefschrift

S.D.P. Kole, *Het beheerplan voor Natura 2000-gebieden. Een onderzoek naar de effectiviteit van het beheerplan, mede in relatie tot andere planfiguren in het omgevingsrecht* (diss.), Kluwer: Deventer 2014)

Aanvullende informatie

De promotoren zijn prof. mr. A.G.A. Nijmeijer en prof. mr. R.J.N. Schlössels (beide als hoogleraar verbonden aan de sectie bestuursrecht van de Radboud Universiteit Nijmegen).

Het proefschrift wordt uitgegeven in de STER-reeks van Kluwer.

Samenvatting

De doelstelling van artikel 6 Habitatrictlijn is het realiseren van ‘een gunstige staat van instandhouding’ van kwalificerende habitats en soorten in Natura 2000-gebieden. De Nederlandse wetgever heeft met het oog op dat doel onder meer gekozen voor een systeem met een verplicht beheerplan voor elk aangewezen Natura 2000-gebied. Het beheerplan wordt door de overheid beschouwd als een belangrijk instrument om kwalificerende natuurwaarden te beschermen en het bestaande gebruik in Natura 2000-gebieden te reguleren. De vorm, de inhoud en de juridische status van dit plan roepen in de (rechts)praktijk echter vragen op. Het is de vraag of het beheerplan een effectief instrument is om natuurwaarden in een Natura 2000-gebied adequaat te beschermen. In het kader van het promotieonderzoek zijn de juridische (on)mogelijkheden van het beheerplan onderzocht. Aangetoond wordt dat de positieve en negatieve instandhoudingsmaatregelen die in het beheerplan zijn vastgelegd niet exclusief op basis van dat zelfde plan kunnen worden afgedwongen. In de praktijk is aanvullende besluitvorming – zoals de vergunningplicht van artikel 19d Natuurbeschermingswet 1998 – nodig om de kwalificerende natuurwaarden in de Natura 2000-gebieden adequaat te beschermen. De Natuurbeschermingswet 1998 bevat evenmin een generiek instrument om positieve instandhoudingsmaatregelen af te dwingen. Vanwege deze problematiek is onderzocht in hoeverre het mogelijk is om de natuurwaarden in Natura 2000-gebieden door middel van natuursubsidies en/ of sectorale planfiguren, zoals het inrichtingsplan, het bestemmingsplan en verschillende waterplannen, te beschermen. Naar huidig recht biedt het bestemmingsplan in combinatie met de vergunningplicht van artikel 19d Natuurbeschermingswet 1998 de beste mogelijkheden om dat doel te realiseren. In gevallen waarin het benodigde natuurbeheer ‘een doen’ vereist kan dit met behulp van voorwaardelijke verplichtingen worden vastgelegd in het bestemmingsplan. Het onderzoek wordt besloten met een analyse – op hoofdlijnen - van de belangrijkste instrumenten in het Engelse natuurbeschermingsrecht. Daarbij wordt de Engelse aanpak vergeleken met die in Nederland. In Engeland worden de instandhoudingsmaatregelen voor Natura 2000-gebieden hoofdzakelijk geborgd met behulp van natuursubsidies en bestuursafspraken tussen overheden. Het Engelse natuurbeschermingsrecht kent geen verplicht beheerplan. Hoewel de verplichtingen uit artikel 6 Habitatrictlijn (deels) op een andere manier zijn geïmplementeerd dan in Nederland, treden bij de bescherming van Engelse Natura 2000-gebieden vergelijkbare problemen op. Het is niet verplicht om een subsidieovereenkomst te sluiten en bestuursafspraken zijn juridisch niet afdwingbaar. Om die reden kunnen problemen ontstaan bij de realisering van het benodigde natuurbeheer. Net als in Nederland is aanvullende besluitvorming (meldingsplicht of toestemming voor activiteiten in Natura 2000-gebieden) nodig om de natuurwaarden in Natura 2000-gebieden adequaat te beschermen. Op basis van

de bevindingen wordt een aantal aanbevelingen gedaan om de wet- en regelgeving aan te passen. In dat kader wordt onder meer geadviseerd om het stelsel van natuursubsidies beter af te stemmen op de doelstellingen van Natura 2000. Het rechtsfiguur beheerplan kan worden afgeschaft en de functies van dat plan kunnen worden ondergebracht in het bestemmingsplan. In de toekomst kan deze functie van het bestemmingsplan mogelijkwerwijs worden overgenomen door het omgevingsplan. Verder verdient het de aanbeveling om - net als in het Engelse recht - te werken met een lijst van activiteiten die zonder een natuurvergunning kunnen worden gerealiseerd.